

Realizácia Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji za rok 2017

Oblasť A1	Sociálna prevencia a poradenstvo v sociálnych službách	Plnenie
Regionálna priorita č. 1	Efektívnejšie využiť existujúci potenciál odborného poradenstva, vytvárať podmienky pre budovanie dostupnej a dostatočnej siete poradenských služieb občanom.	
Hlavný cieľ	Zefektívniť a skvalitniť poradenské služby na území Košického kraja a zvýšiť povedomie občanov o existujúcej sieti.	
Odôvodnenie priority	V Košickom kraji nie je dobudovaná sieť špecializovaného bezplatného sociálneho poradenstva pre občanov, ktorá by zabezpečovala finančnú a geografickú dostupnosť tohto druhu pomoci.	
Aktivita	Vyhásiť výzvu na vytvorenie novej siete špecializovaných sociálnych poradcov na r. 2018-2020 v členení podľa týchto cieľových skupín: zdravotne ťažko postihnutí občania, osoby v nepriaznivej životnej situácii, seniori, násilie. Kritériom pre prihlásenie budú o.i. skúsenosti s poskytovaním poradenstva pre cieľovú skupiny a odborná spôsobilosť (vzdelávanie).	<p>Výzva na vytvorenie siete špecializovaných sociálnych poradcov na r. 2018 – 2019 bola vyhlásená v mesiaci september 2017. Vo výzve boli, v súlade so zákonom o sociálnych službách a avizovaným potrebám z terénu, bolo zadefinovaných 7 tieto cieľových skupín:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fyzické osoby sociálne vylúčené a ohrozené sociálnym vylúčením, - fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, - fyzické osoby s nepriaznivým zdravotným stavom a ich rodiny, - rodiny s ťažko zdravotne postihnutým dieťaťom, dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom, - fyzické osoby s duševnými poruchami a poruchami správania, - rodiny s deťmi v krízovej sociálnej situácii, - fyzické osoby ohrozené správaním iných fyzických osôb a obeť správania iných. <p>Do výzvy bolo predložených 17 projektov, po vyhodnotení predložených projektov bolo do siete špecializovaných sociálnych poradcov na r. 2018 - 2019 zaradených 36 poradcov.</p>
	V spolupráci so špecializovanými poradcami podporovať poskytovanie mobilného poradenstva	V r. 2017 poskytovali mobilné poradenstvo dve poradenské inštitúcie spolu v 6 obciach kraja: Jasov, Veľká Ida, Rozhanovce, Smižany, Gelnica, Košické Olšany.
	Zabezpečiť distribúciu letákov o existujúcej sieti špecializovaných	Letáky boli distribuované prostredníctvom špecializovaných sociálnych poradcov v jednotlivých mikroregiónoch kraja, v ktorých pôsobia. Poradcom bolo

	sociálnych poradcov do jednotlivých obcí v kraji	odovzdaných viac ako 1000 letákov. O vytvorenej sieti poradcov v kraji bola verejnosť informovaná aj v prezentačných stánkoch KSK počas rôznych podujatí a konferencií, zoznam špecializovaných poradcov je zverejnený aj na webstránke Košického samosprávneho kraja (ďalej len „KSK“) s uvedením názvu poskytovateľa, miesta poskytovania poradenstva, menom poradcu, telefonickým a mailovým kontaktom na poradcu.
	Zvýšiť kvalitu poskytovaného špecializovaného sociálneho poradenstva organizovaním pracovných stretnutí s poradcami	V sledovanom období boli uskutočnené 4 pracovné stretnutia špecializovaných sociálnych poradcov. Ich obsahom bolo tak ako po minulé roky definovanie špecifik tejto sociálnej služby, vzájomná výmena skúsenosti, odborná diskusia o technikách využívaných pri poradenskom procese, o možnostiach ďalšieho rozvoja tejto služby v kraji, vrátane definovania cieľových skupín, pre ktorých sa poradenstvo poskytuje a ktorým sa má poskytovať.
	Zabezpečiť propagáciu kancelárie prvého kontaktu v kraji	O činnosti a službách kancelárie prvého kontaktu bol vypracovaný leták distribuovaný prostredníctvom siete poradcov do kraja, na konferenciách a v prezentačných stánkoch. Letáky boli distribuované emailom obciam a mestám v Košickom kraji za účelom poskytnutia informácií týkajúcich sa poskytnutia priamej pomoci občanom s trvalým pobytom na území KSK, predovšetkým zabezpečením sociálnych služieb v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení, v rehabilitačnom stredisku a v zariadení podporovaného bývania.
	V kancelárii prvého kontaktu poskytovať kvalitné sociálne poradenstvo	Informácie o službách kancelárie sú zverejnené aj na webstránke Úradu KSK. Činnosť kancelárie je prezentovaná prostredníctvom médií v spolupráci s referátom pre styk s médiami a verejnosťou. Od roku 2015 je poradenstvo poskytované aj prostredníctvom live chatu s cieľom umožniť občanom získať potrebné informácie priamo z domova, zo zahraničia a pod. Za rok 2017 bolo v kancelárii poskytnuté poradenstvo spolu pre 2859 občanov, z toho osobne v kancelárii 1980 občanom, telefonicky 668 občanom, emailom 177 občanom a prostredníctvom online poradenstva pre 34 občanov. Činnosť kancelárie môžu občania ohodnotiť prostredníctvom E-ankety, ktorá je umiestnená pred kanceláriou (tablet), alebo prostredníctvom dotazníka spokojnosti, ktorý je prístupný v kancelárii a na webovej stránke KSK. V priestoroch kancelárie sú k dispozícii rôzne brožúry, letáky, oznamy poskytovateľov s uvedením cieľovej skupiny, ktorým poskytujú služby, priemernou úhradou za poskytované služby, zoznamy špecializovaných poradcov.

Oblasť A2	Krízová intervencia	
Regionálna priorita č. 2	Zvýšiť vybavenosť Košického kraja zariadeniami krízovej intervencie pre rôzne skupiny obyvateľov v kritickej situácii.	
Hlavný cieľ	Rozširovať počty miest v kvalitných zariadeniach krízovej intervencie.	
Odôvodnenie priority	Zvýšená potreba zariadení krízovej intervencie je ovplyvnená regionálnymi charakteristikami – demografickou štruktúrou a ekonomicko-sociálnou situáciou v Košickom kraji. Z analýzy siete sociálnych služieb vyplynul nedostatok sociálnych služieb najmä pre skupinu občanov bez prístrešia.	
<i>Aktivita</i>	Zvýšiť počet miest financovaných z rozpočtu KSK v ZNB, DnPC, útulok o 10 miest	Oproti roku 2016 došlo k zvýšeniu zazmluvnenej kapacity v útulkoch o 22 miest. V zariadení núdzového bývania bolo na začiatku roka zazmluvnených 62 miest, čo je o 3 miesta menej ako v roku 2016. K zníženiu zazmluvnenej kapacity došlo aj v roku 2017 a to na základe opatrení z vykonanej kontroly v jednom zariadení.
	Zlepšiť kvalitu poskytovaných služieb krízovej intervencie v kraji	V roku 2017 boli uskutočnené 2 pracovné stretnutia poskytovateľov poskytujúcich služby krízovej intervencie v zariadeniach núdzového bývania. Cieľom stretnutí bola diskusia o preukazovaní nároku na poskytovanie tejto služby v súlade so zákonom o sociálnych službách a obdobie, počas ktorého by sa mala služba poskytovať (aby sa zo zariadenia núdzového bývania nestalo trvalé bývanie klientov). Uskutočnili sa aj 2 pracovné stretnutia pracovnej skupiny zameranej na problematiku domáceho násillia. V rámci kontrolnej činnosti boli vykonané 2 kontroly – 1 kontrola v domove na pol ceste a 1 kontrola v zariadení núdzového bývania a tri metodické návštevy – 2 v útulkoch, 1 v zariadení núdzového bývania v Trebišove.
Oblasť A3	Pobytové služby	
Regionálna priorita č. 3	Pokračovať v procesoch humanizácie a deinštitucionalizácie pobytových služieb	
Hlavný cieľ č. 1	Regulovať počet lôžok v pobytových službách na základe objektívneho posudzovania odkázanosti na sociálnu službu./ Znižovať počet lôžok vo veľkokapacitných zariadeniach sociálnych služieb.	
Hlavný cieľ č. 2	Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb so zameraním na odborné činnosti. Podporovať vznik zariadení zameraných na prepojenie zdravotno-sociálnej starostlivosti	
Odôvodnenie priority	Segment pobytových služieb patrí k najrozvinutejším. Dostupnosť týchto služieb je vysoká. Slabou stránkou je existencia veľkokapacitných zariadení. Rozvojovým trendom je znižovať kapacity pobytových služieb, deinštitucionalizovať	

	starostlivosť, približovať charakter pobytových služieb modelu rodinnej starostlivosti, rozvíjať komunitné služby.	
<i>Aktivita</i>	Zapojiť sa do vzdelávania zamestnancov (v prípade schválenia) v rámci druhého národného projektu deinštitucionalizácie (ďalej len „DEI“)	Do druhého národného projektu bolo prihlásených zo strany KSK 5 zariadení: LÚČ – DSS Šemša, ONDAVA-DSS Ondava nad Rakovcom, REGINA – DSS Kráľovce, JASANIMA- DSS Rožňava, IDEA – DSS Prakovce. 2 etapa vzdelávania nebola zo strany MPSVaR SR v roku 2017 realizovaná. Napriek uvedenému si zariadenia vymieňali skúsenosti z praxe so zariadením LIDWINA, ktorého zamestnanci sa zúčastnili rozsiahleho vzdelávania v rámci realizácie prvého národného projektu deinštitucionalizácie. V sledovanom období toto zariadenie zrealizovalo pre ostatné zariadenia v pôsobnosti KSK 6 vzdelávacích seminárov pre 24 zamestnancov zariadení. Obsahom seminárov bola sociálna rehabilitácia a individuálne plánovanie, potreba určenia kľúčového pracovníka. Súčasťou seminárov bolo aj vypracovanie konkrétnych individuálnych plánov. Seminárov sa okrem zamestnancov zúčastnilo aj 12 klientov.
	Realizovať druhý NP DEI (v prípade jeho schválenia) v ZSS	V roku 2017 bolo v zariadení JASANIMA – DSS vyškolených 6 inštruktorov sociálnej rehabilitácie. V zariadení boli spracované individuálne ciele zamerané na orientáciu v priestore. Zamestnanci zariadenia sa zúčastnili exkurzie v zariadení Lidmaň v Českej republike, kde získali poznatky ohľadom uplatnenia klientov na trhu práce. Zamestnanci sa pravidelne zúčastňujú supervízie (50 zamestnancov v roku 2017). V roku 2017 bol v zariadení JASANIMA – DSS spracovaný transformačný plán podľa stanovenej metodiky. Transformačný plán zariadenia obsahuje: <ul style="list-style-type: none"> - analýzu zariadenia, - strategickú víziu a ciele zariadenia, - analýzu prijímateľov zariadenia, - zdroje v komunite, - nové služby, - personálnu oblasť zariadenia, - komunikačnú stratégiu, logistiku, finálnu analýzu a sebahodnotenie. Zariadenie zaviedlo aj nové terapie na aktivizáciu prijímateľov ZSS, a to reminiscenčnú terapiu a techniku patinovania. Zároveň bol v zariadení spracovaný aj formulár analýzy posudzovania miery nevyhnutnej podpory.

	<p>Spracovať transformačný plán a participovať na príprave žiadosti o príspevok z IROP (v prípade vyhlásenia výzvy)</p>	<p>Do procesu deinštitucionalizácie sociálnych služieb (ďalej iba „DEI“), je zapojené zariadenie LIDWINA – Domov sociálnych služieb, Strážske (ďalej len „zariadenie LIDWINA“). Po ukončení národného projektu DEI, ktorý bol zameraný hlavne na vzdelávanie zamestnancov, bol v období r. 2016 – 2017 spracovávaný transformačný plán, ktorý definuje postupný proces DEI v tomto zariadení:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmena zariadenia LIDWINA s celoročným pobytom pre deti a dospelých s telesným, mentálnym a zmyslovým postihnutím s kapacitou 78 miest na zariadenie poskytujúce služby na komunitnej báze, v prirodzenom sociálnom prostredí, t. j. v rodinných domoch a bytoch, - skvalitnenie a rozšírenie ponuky existujúcich a zabezpečenie nových služieb, ktoré sa poskytujú na komunitnej báze, v prirodzenom rodinnom prostredí, vrátane inovatívnych služieb komunitnej starostlivosti (t.j. zriadenie nových druhov služieb, napr. špecializovaného zariadenia, zariadenia podporovaného bývania, vytvorenia Centra služieb s odbornými činnosťami rehabilitácie, zriadenie rehabilitačného strediska– ambulatná služba pre občanov z komunity). <p>V rámci prípravy KSK v roku 2017 pre zariadenie LIDWINA zakúpil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dva rodinné domy v k.ú Strážskom spolu pre 12 prijímateľov (1dom/6 prijímateľov), - Pozemok v k.ú. Strážske na výstavbu jedného dvojdomu pre 12 prijímateľov, - Pozemok v k.ú. Voľa na výstavu jedného dvojdomu pre 12 prijímateľov. <p>Ďalšou podpornou etapou a pokračovaním procesu DEI bolo podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci vyhlásenej výzvy IROP, kde bol nákup nehnuteľností oprávnenou aktivitou. Žiadosť bola podaná v novembri 2017.</p>
	<p>Pre DSS vytvárať projekty tzv. „tréningového bývania“</p>	<p>V sledovanom období boli vytvorené tréningové bývania v dvoch zariadeniach sociálnych služieb: Ondava – DSS v Ondave nad Rakovcom a Lúč Šemša s celkovou kapacitou 24 miest.</p>
	<p>Spracovať rizikové plány pracovník DSS</p>	<p>Plány rizík ako súčasť individuálneho plánu, resp. ošetrovateľského procesu, boli vypracované vo všetkých 13 zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Spracované plány rizík napomáhajú pri identifikácii možných problémových situácií (napr. možné úteky klientov, možnosť vzniku dekubitov pri imobilite), zmena spracovania individuálnych plánov umožňuje pružne reagovať na potreby klienta, kľúčovému pracovník umožňuje lepšiu koordináciu aktivít zameraných na plnenie</p>

		stanoveného cieľa, vzájomnú spoluprácu dotknutých zamestnancov. Súčasťou individuálnych plánov u klientov, ktorí nevedia verbálne zadefinovať svoje potreby a prania, sú tzv. piktogramy.
	V štvrtročných intervaloch spracovať evidenciu žiadostí o uzatvorenie zmluvy v zariadeniach poskytujúcich sociálne služby (verejní aj neverejní poskytovatelia)	V priebehu roka 2017 bola štvrtročne spracovaná a vyhodnocovaná evidencia žiadostí o zabezpečenie sociálnej služby podľa druhu sociálnej služby. K 31.12.2017 evidoval KSK v evidenciách čakateľov na voľné miesta v konkrétnych zariadeniach sociálnych služieb celkovo 360 žiadostí o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby, z toho: - 249 žiadostí u verejných poskytovateľov, - 111 žiadostí u neverejných poskytovateľov. Najvyšší dopyt je o poskytovanie služby v špecializovaných zariadeniach v meste Košice a Rožňava, prípadne o zariadenia nachádzajúce sa v inom samosprávnom kraji. Najviac občanov čaká na umiestnenie v zariadení ARCUS Košice, VIA LUX Košice – Barca a SUBSIDIUM Rožňava. V priebehu r. 2017 bol na základe sledovania dopytu 2x upravovaný počet zazmluvnených miest (v mesiaci apríl a júl 2017).
	Koordinovať poskytovanie sociálnych služieb v kraji – ponuka = dopyt	Žiadosti o zabezpečenie sociálnej služby boli vybavované priebežne, bez zbytočných prieťahov a v poradí, v akom boli KSK doručené. Z celkového počtu 698 žiadostí o zabezpečenie sociálnych služieb evidovaných na KSK v roku 2017 bolo poskytovateľom postúpených na priame vybavenie 683 žiadostí, čo predstavuje 97,85%. Poskytovatelia následne poskytnú občanom sociálnu službu na voľnom mieste, alebo žiadosť zaradili do evidencie čakateľov na voľné miesto.
	Vytvárať podmienky na zapájanie klientov do komunitných aktivít	Zariadenia realizovali akcie v spolupráci s komunitou - školami, obcou, príp. inými zariadeniami sociálnych služieb za účasti klientov zariadenia. Napr. zariadenie IDEA – DSS organizovalo v spolupráci so Základnou školou v Prakovciach akciu „Vitaj leto“. Akcia sa uskutočnila za účasti sokoliarov a hudobnej skupiny. Klienti zariadenia sa zúčastňujú na medzinárodných plaveckých pretekoch, ktoré sa konali v roku 2017 v Košiciach a organizovalo ich zariadenie DOMKO – DSS. Zariadenie DOMKO – DSS pravidelne organizuje aj súťaže v petangu. Ďalšie aktivity boli realizované priamo v zariadeniach so zapojením klientov a spolupracujúcich subjektov, napr. dni otvorených dverí, maškarné plesy, akcie v rámci týždňa dobrovoľníctva a predajno-prezentačné výstavy na veľkú noc, ako aj vianočné trhy.

	Participovať na príprave projektov zameraných na zvýšenie energetickej efektívnosti budov ZSS v ZvPSK	Skvalitňovanie poskytovaných sociálnych služieb súvisí aj so skvalitňovaním priestorových podmienok, v ktorých sú služby poskytované. Z tohto dôvodu bolo do plánu investičných akcií realizovaných z prostriedkov Európskej investičnej banky zaradených sedem zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, v ktorých bola spracovaná aj projektová dokumentácia: Regina Kráľovce, Jasanima Rožňava, Subsidium Rožňava, Harmonia Strážske, Lidwina Strážske, Anima Michalovce, Idea Prakovce (pozn. využiť štrukturálne fondy na rekonštrukciu týchto zariadení v tomto programovacom období už nie je možné, tieto prostriedky bude možné použiť iba na projekty zamerané na DEI). Hlavným cieľom je zníženie energetickej náročnosti budov.
Oblasť A4	Terénne služby	
Regionálna priorita č. 4	Zvýšiť podiel ambulantných a terénnych sociálnych služieb v kraji	
Hlavný cieľ	Zvýšiť rozsah a zlepšiť miestnu dostupnosť terénnych služieb pre občanov Košického kraja.	
Odôvodnenie priority	Súčasný stav vybavenosti terénnymi službami v Košickom kraji nezodpovedá predpokladanej potrebe tohto typu služieb. Je všeobecným trendom zvyšovať podiel ambulantných a terénnych služieb, ktoré umožňujú zachovať občanom vyššiu mieru autonómie a nezávislosti. Súvislosť medzi kvalitou života a zotrvaním v prirodzenom prostredí je preukázaný mnohými výskumami. K ďalším pozitívam patrí nižšia finančná náročnosť oproti pobytovým službám.	
Aktivita	Zabezpečiť financovanie služby včasnej intervencie poskytovanej nevereným poskytovateľom v kraji	V r. 2017 bol dvom centráam včasnej intervencie poskytnutý finančný príspevok na 3520 hodín tejto služby vo výške 57 tis. €.
	Zabezpečiť v max. možnej miere využívanie ambulantných foriem služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, predovšetkým špecializovaných zariadení	V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sú vytvorené dve špecializované zariadenia – ambulantná forma: Arcus Košice – 10 miest, Subsidium Rožňava – 10 miest. V zariadení ARCUS Košice je ambulantná služba využívaná na viac 80%. V zariadení SUBSIDIUM Rožňava nie je zo strany klientov o poskytovanie tejto služby záujem. Pre zatriaktivnenie služby zariadenie budúcim klientom ponúkalo aj možnosť prepravy do a zo zariadenia, informácie o službe boli uverejnené v miestnej tlači, TV, na mestskom úrade a pod.. Napriek uvedenému nie je kapacita využívaná a KSK navrhne zrušenie tejto formy sociálnej služby.
	Vytvoriť ďalší kontaktný bod Alzheimerovej spoločnosti v regióne	Cieľom tejto aktivity bolo vytvorenie ďalšieho kontaktného bodu Alzheimerovej spoločnosti v zariadení Lumen v Trebišove z dôvodu vysokého nárastu ochorenia v

	Zemplín	populácii. Kontaktné body sú už zriadené vo všetkých špecializovaných zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK (Arcus Košice, Via Lux Košice – Barca, Subsidiium Rožňava). V zariadení VIA LUX – DSS a ZpS Košice sa v rámci kontaktného bodu zriadila aj miestnosť prvého kontaktu. Táto je denne otvorená, k dispozícii hlavne rodinným príslušníkom, ktorí sa starajú o príbuzného s Alzheimerovou chorobou.
	V kontaktných info bodoch Alzheimerovej spoločnosti organizovať aktivity pre rodinných príslušníkov, odborníkov a pod. k danej téme	V kontaktných info bodoch zriadených vo vyššie uvedených zariadeniach sú organizované prednášky za účasti zamestnancov špecializovaných zariadení, rôznych odborníkov (psychológ, psychiater,...), ako aj rodinných príslušníkov tých občanov, ktorí požiadali zariadenie o zabezpečenie sociálnej služby, t.č. im je starostlivosť zabezpečovaná rodinou v domácnosti. Témou prednášok bolo ako sa starať o človeka s týchto ochorením, aké sú prejavy choroby, ako postupovať, ak rodina starostlivosť už nezvláda. V štyroch kontaktných info bodoch sa pravidelne v mesačných intervaloch uskutočňujú stretnutia podpornej skupiny a odborné prednášky, celkovo v roku 2017 v počte 20 aktivít.
	Zvýšiť počet miest financovaných z rozpočtu KSK v ambulatných a komunitných službách	Oproti r. 2016 došlo k zvýšeniu počtu zazmluvnených miest v špecializovaných zariadeniach o 32 miest.
Oblasť A5	Sociálne služby pre občanov so zdravotným znevýhodnením	
Regionálna priorita č. 5	Rozvíjať sociálne služby pre občanov so zdravotným znevýhodnením v súlade s princípmi politiky rovnosti príležitostí.	
Hlavný cieľ	Inovovať sociálne služby pre občanov so zdravotným znevýhodnením užším prepojením zdravotných a sociálnych služieb. Dosiahnuť najvyššiu možnú nezávislosť občanov so zdravotným znevýhodnením.	
Odôvodnenie priority	Vzhľadom na vzrastajúci trend podielu občanov so zdravotným znevýhodnením a zároveň existujúci európsky štandard sociálnej ochrany, je nevyhnutné inovovať tento segment sociálnych služieb. Ďalším nástrojom inovácie v prospech občanov je jednotný posudkový systém. Posudzovanie zdravotného a sociálneho stavu v SR je nejednotné, aj keď sa už dlhšiu dobu uvažuje o zmene príslušnej legislatívy. Je nevyhnutné aj na regionálnej úrovni vytvárať podmienky pre užšie prepojenie sociálnych a zdravotných služieb. Je potrebné poskytovať sociálne služby podľa individuálnych potrieb.	
Aktivita	Využívať v ZSS spracovaný etický	Etické kódexy boli tvorené priamo v zariadeniach s cieľom zdefinovať požadované

	kódex pri poskytovaní soc. služieb	správanie sa zamestnancov voči klientom v súlade so základnými ľudskými právami, zadefinovať správanie sa zamestnancov voči sebe navzájom. Pri etickom kódexe prijímateľov bol v spolupráci s prijímateľmi riešený vzťah prijímateľ – zamestnanec, prijímateľ – prijímateľ.
	Využiť existujúce priestory v ZSS na rozšírenie ponuky iných činností poskytovaných klientom ZSS za účelom zvýšenia kvality poskytovaných služieb (zriadiť miestnosť Snoezelen, canisterapiu, zmodernizovať priestory fyzioterapie...)	V zariadení IDEA – DSS poskytujú pre klientov okrem hydroterapie aj možnosti hipoterapie, canisterapie. V zariadení DOMKO – DSS bola vytvorená relaxačno- oddechová zóna, pocitový chodník, zakúpený basketbalový kôš na ihrisko s trávnatým povrchom. V JASANIMA – DSS bola vytvorená miestnosť snoezelen.
	Zapojiť ZSS v ZpKSK do festivalu bábkových divadiel Virvar	Štyri vybrané súbory z festivalu Most úsmevov sa predstavili aj na Dňoch bábkového divadla a hier pre rodiny VIRVAR, ktoré organizovalo Bábkové divadlo Košice, kultúrne zariadenie v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Vystúpenie sa konalo priamo na Hlavnej ulici pri Štátnom divadle.
	Zorganizovať 14. Ročník festivalu dramatickej tvorivosti „Most úsmevov“	14. ročník festivalu dramatickej tvorivosti klientov zariadení sociálnych služieb Most úsmevov sa konal 31. mája 2017 v divadelnej sále košického Jumbo centra. Po trinástich ročníkoch, ktoré sa konali v Rožňave, sa festival konal v Košiciach, aby ponúkol ukážku kreativity v podaní netradičných umelcov aj divákovi v metropole kraja. Prehliadku pripravil Odbor sociálnych vecí a zdravotníctva Úradu Košického samosprávneho kraja, DOMKO-DSS, Košice a občianske združenie DOMKO v umení pod záštitou predsedu KSK. Na divadelných doskách vystúpilo 16 kolektívov z 15 zariadení sociálnych služieb z dvoch krajov - Košického a Banskobystrického. Most úsmevov chce ukázať, že ľudia s ťažkým zdravotným postihnutím majú možnosti, schopnosti, talent, tvorivosť a iniciatívu. Zároveň chce upozorniť na prácu zamestnancov týchto zariadení. Na prehliadke predviedli kolektívy rôzne žánre dramatickej tvorby – básnickú i prozaickú, činohru, spevohru, tanec, balet, pantomímu.
	Pre prijímateľov ZSS zorganizovať 5 podujatí konaných mimo ZSS	V roku 2017 bolo zo strany zariadení sociálnych služieb v spolupráci s KSK realizovaných množstvo aktivít - napr. DOMKO – DSS v spolupráci s KSK organizoval „Most úsmevov“ (festival dramatickej tvorivosti klientov domovov

		sociálnych služieb), plavecké preteky, petangové súťaže... Zariadenie JASANIMA – DSS organizovalo tanečnú súťaž Tancuj srdcom. Spevácku súťaž Zlatý Slávik organizovalo zariadenie VIA LUX – DSS a ZpS. Pre klientov zariadení boli usporiadané aj športové hry zariadením HARMONIA – DSS, ZPB a ZpS.
	Podat' návrh na prinavrátenie spôsobilosti na právne úkony klientom DSS	V roku 2017 bolo podaných 8 návrhov na prinavrátenie (aspoň čiastočne) spôsobilosti na právne úkony v týchto zariadeniach: LÚČ Šemša 5 návrhov, LIDWINA Strážske 1 návrh, JASANIMA Rožňava 1 návrh, REGINA Kráľovce 1 návrh. V zariadení Regina Kráľovce bola spôsobilosť prinavrátená 1 klientovi.
Oblasť A6	Sociálne služby pre seniorov	
Regionálna priorita č. 6	Zabezpečovať optimálny variant riešenia životných situácií občanov v seniorskom veku poskytovaním sociálnych služieb.	
Hlavný cieľ č. 1	Dobudovať sieť špecializovaných zariadení a zariadení pre seniorov.	
Hlavný cieľ č. 2	Podporovať rozvoj opatrovateľskej služby v obciach a ďalších ambulantných a terénnych služieb pre seniorov.	
Odôvodnenie priority	Jedným z dôsledkov starnutia obyvateľstva je aj zvýšená potreba sociálnych služieb. Súčasne je potrebné vziať do úvahy diverzifikované potreby tejto veľmi heterogénnej cieľovej skupiny vo vzťahu k sociálnym službám. Len tretina obcí v kraji poskytuje opatrovateľskú službu seniorom, ktorá umožňuje zotrvať seniorom v ich prirodzenom prostredí aj vo vysokom veku.	
Aktivita	Zvýšiť počet miest financovaných z rozpočtu KSK v špecializovaných zariadeniach	Oproti r. 2016 došlo k zvýšeniu počtu zazmluvnených miest v špecializovaných zariadeniach o 32 miest.
	Realizovať aktivity za účelom rozvoja doplnkových služieb pre seniorov v zariadeniach	Zariadenie ARCUS Košice sa v priebehu roku 2017 zapojilo do projektu „Pomáhame seniorom“, týkajúci sa zlepšenia podmienok v oblasti zdravia a zdravého života. Spoluprácu a zapojenie do projektu iniciovali pedagógovia Strednej zdravotníckej školy. Študenti tejto školy v rámci uvedeného projektu vytvorili pracovné zošity s aktivitami pre seniorov, navrhli realizácie vhodných ergoterapeutických činností na rozvoj resp. udržanie manuálnej zručnosti seniorov s rôznymi druhmi postihnutia - fyzického alebo psychického. Ďalej navrhli doplnkové aktivity pre seniorov, ktoré sú zamerané na oblasť prevencie Alzheimerovej choroby a demencie. Prípravou týchto pracovných zošitov, prednášok a návrhov študenti podporili svoj sociálny

		a emocionálny rozvoj. Prijímateľov zariadenia VIA LUX pravidelne navštevujú aj zdravotní klauni „červené nosy“ a účelom rozvoja pamäťových schopností. V roku 2017 navštívili klauni prijímateľov v decembri v rámci Mikulášskych osláv.
	V ZSS Arcus rozšíriť ponuku služieb pre cieľovú skupinu (seniorov) o využívanie bazénu, sauny, ...	Aktivity klientov sú vykonávané pod dohľadom fyzioterapeuta, ktorý zabezpečuje dozor a realizáciu cvičení vo vode. Návštevnosť klientov sa pohybovala v jednotlivých dňoch od 4 do 10 klientov, čo predstavuje priemerne 6-7 prijímateľov/deň. Záujem bol hlavne o využitie bazéna (cvičenia vo vode, plávanie). O využitie sauny bol minimálny záujem. V roku 2017 sa v zariadení v rámci rehabilitačných služieb nainštalovala aj vírivka pre 5 ľudí, ktorú získalo zariadenie ako sponzorský dar.
	Zabezpečiť zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb napojením vybraných ZSS na spolufinancovanie služby z prostriedkov verejného zdravotného poistenia	Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK poskytujú ošetrovateľskú starostlivosť na základe ustanovenia § 22 zákona o sociálnych službách. Podmienky poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti, jej rozsah, podmienky úhrady a uzatváranie zmlúv so zdravotnými poisťovňami upravuje zákon č. 576/2004 Z.z., zákon č. 577/2004 Z.z., zákon č. 578/2004 Z.z. a zákon č. 581/2004 Z.z. V zmysle platnej legislatívy má v súčasnej dobe pridelený kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti zariadenie SUBSIDIUM, Rožňava a zariadenie ARCUS, Košice, ktoré malo ako prvé na Slovensku uzatvorenú zmluvu s jednou zdravotnou poisťovňou. Vo fáze naplňovania personálnych a materiálno-technických podmienok pridelenia kódu a následného zazmluvnenia so zdravotnými poisťovňami sa pripravujú zariadenia HARMONIA Strážske, VIA LUX Košice a LUMEN Trebišov. O podmienkach poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení soc. služieb, o personálnych a materiálnych podmienkach pre jej výkon, postupe pri pridelení kódu,... boli zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej v priebehu informovaní (uskutočnené 3 pracovné stretnutia). Tému ošetrovateľskej starostlivosti bol venovaný aj 6. ročník konferencie pripravovaný zariadením ARCUS – ŠZ a ZpS v Košiciach.
Oblasť A7	Prevenia a eliminácia domáceho násillia páchaného na ženách	
Regionálna priorita č. 7	Skvalitňovať a rozširovať ponuku sociálnych služieb zameraných na prevenciu a elimináciu domáceho násillia.	
Hlavný cieľ	Vytvárať služby zamerané na podporu žien a detí zažívajúcich násillie so zohľadňovaním ich špecifických a diverzifikovaných	

	potrieb. Rozvíjať preventívne programy.	
Odôvodnenie priority	Domáce násilie je často tabuizovaným sociálnym problémom, ktorého prevencia a eliminácia vyžaduje kvalitné sociálne služby. Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách zdôrazňuje potrebu palety služieb zameraných na elimináciu a prevenciu domáceho násilia.	
	Pripraviť návrh letáku o poskytovaní špecializovaného poradenstva pre problematiku domáceho násilia	Infoleták o poskytovaní špecializovaného poradenstva pre ženy bol spracovaný. Distribuovaný bol prostredníctvom špecializovaných poradcov, zariadení núdzového bývania, ktoré poskytujú sociálnu službu pre túto cieľovú skupinu, ako aj prostredníctvom poskytovateľov iných sociálnych služieb. Infoleták sa nachádza aj v kancelárii prvého kontaktu.
	Realizovať projekt z NFM zameraného na prevenciu a odhaľovanie problematiky	Dňa 6.4.2017 vo verejnej knižnici Jána Bocatia na Hviezdoslavovej 5, v Košiciach sa uskutočnila záverečná konferencia k projektu: „Zlepšenie kvality poradenstva pre ženy zažívajúce rodovo podmienené násilie v partnerských vzťahoch“ v Košickom samosprávnom kraji. Projekt realizoval Košický samosprávny kraj (KSK) v rámci programu Domáce a rodovo podmienené násilie podporeného z Nórskeho finančného mechanizmu sumou takmer 375 tisíc eur. Delegátom konferencie boli rozdane záložky do knihy k danej problematike. Kľúčovým cieľom projektu bolo najmä dosiahnutie dostupnosti rýchlej a účinnej špecializovanej pomoci ženám zažívajúcim rodovo podmienené partnerské násilie a ich deťom. Vďaka projektu, ktorého realizátorom boli partnerské organizácie Fenestra, OZ Pomoc rodine, Kotva, n.o. a OZ HANA, môže komplexné špecializované odborné poradenstvo a posilnenie kapacít kancelárie prvého kontaktu zabezpečiť ženám zažívajúcim násilie a ich deťom bezpečie, posilnenie, prekonávanie sociálnej izolácie, krízovú intervenciu, sociálne, psychologické, právne poradenstvo, právne zastupovanie, ako aj ubytovanie v zariadení núdzového bývania. Projekt bol rovnako zameraný na zlepšenie pomoci, podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie aj zo strany štátnych a verejných inštitúcií v Košickom kraji. Prijímateľ a partneri projektu distribuovali množstvo informačných letákov pre ženy s informáciami o miestach pomoci v KSK, praktickú záložku do knihy a to aj na inštitúcie, kde ženy obvykle hľadajú pomoc. V rámci projektu vznikla brožúra pre inštitúcie s praktickými informáciami, ako sú kompetencie jednotlivých inštitúcií a organizácií a čo robiť v kontakte so ženou a deťmi ohrozenými násilím. Projekt umožnil poskytnúť podporné služby viac ako 600 ženám na území celého KSK.

		V rámci projektu bolo Divadelné predstavenie „Dračie pytačky“ v priestoroch Základnej školy Z. Nejedlého 2 v Spišskej Novej Vsi pre žiakov a žiačky prvého stupňa ZŠ, v podaní Bábkového divadla spod Spišského hradu v rozsahu – 2 predstavenia, ktoré sa skladali so samotného divadelného predstavenia a za ním nasledujúcej interaktívnej diskusie so žiačkami a žiakmi ZŠ. Divadelných predstavení sa zúčastnilo 11 tried s celkovým počtom 201 žiakov a žiačok za účasti triednych učiteliek. Projekt bol ukončený k 30.4.2017.
	Systematizácia špecifického poradenstva pre ženy zažívajúce násilie	Počas r. 2017 sa uskutočnilo 11 workshopov pre zamestnancov a zamestnankyne rôznych inštitúcií a organizácií prichádzajúcich do kontaktu so ženami zažívajúcimi násilie a ich deťmi. Rovnako sa v štyroch mestách v Košiciach, Michalovciach, Trebišove a Spišskej Novej Vsi vytvorili a rozvíjali pracovné skupiny zložené z rôznych verejných, štátnych inštitúcií a mimovládnych organizácií. Počas projektu bolo zrealizovaných tiež 18 stretnutí pracovných skupín.
Oblasť A8	Rozvoj sociálnych služieb	
Regionálna priorita č. 8	Zaviesť systém hodnotenia podmienok kvality sociálnych služieb.	
Hlavný cieľ	Efektívne využívať základné nástroje rozvoja sociálnych služieb - komunitné plánovanie a štandardy kvality sociálnych služieb.	
Odôvodnenie priority	Komunitné plánovanie a štandardy kvality sociálnych služieb sú relatívne novými nástrojmi rozvoja sociálnych služieb. Silnou stránkou oboch nástrojov je ich komplexnosť, široká participácia všetkých dotknutých aktérov, dôraz na také hodnoty a princípy akými sú sociálna spravodlivosť, participácia, subsidiarita, solidarita, odbornosť. Oba nástroje umožňujú zaviesť transparentnosť, zabezpečujú kontinuitu rozvoja a kvalitu v celom systéme sociálnych služieb.	
Aktivita	Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb u neverejných poskytovateľov v kraji	V roku 2017 vykonal OSVaZ spolu 19 kontrol úrovne poskytovaných sociálnych služieb v súlade s § 81 zákona o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov. Vykonanými kontrolami boli zistené nedostatky pri poskytovaní sociálnych služieb, často súvisiace s nedostatočnou znalosťou zákona o sociálnych službách. Kontrolné zistenia sú uvedené osobitne pre: - neverejných poskytovateľov - rozdelené do 4 okruhov: zmluva o poskytovaní sociálnych služieb, vrátane cenníka, resp. smernice o určení výšky úhrady a výpočtu EON, individuálne plánovanie a individuálne plány, organizačná

		<p>štruktúra, vnútorné predpisy (hlavne domáci a prevádzkový poriadok)</p> <p>- verejných poskytovateľov sa kontroly týkali plnenia opatrení uložených predchádzajúcou kontrolou, najmä prepočtu výšky úhrady za režijné náklady na prípravu stravy.</p> <p>Ďalej boli vykonané 3 kontroly na základe dožiadania MPSVaR SR a 2 kontroly denných stacionárov. Kontroly sa týkali dodržiavania podmienok, ktoré majú za následok výmaz poskytovateľa z registra vedeným KSK.</p>
	V 13 ZSS v ZpKSK realizovať samohodnotenie kvality poskytovaných služieb podľa MPSVaR spracovanej metodiky pre poskytovateľov sociálnych služieb	<p>Samohodnotenie kvality prebehlo vo všetkých zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti podľa jednotlivých štandardov, napr. základné ľudské práva a slobody, sociálny status prijímateľa, postupy pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, individuálne plánovanie, zisťovanie spokojnosti prijímateľov/liek, zaškoľovanie zamestnancov, systém supervízie, kontrolná činnosť, prevádzkové podmienky zodpovedajúce druhu služby, kapacity a potrebám prijímateľov/liek, informačná stratégia. Zo samohodnotenia vyplynula potreba, napr. dopracovať postupy pri uplatňovaní škody spôsobenej prijímateľom, vypracovať politiku kvality, zaviesť procesy, dopracovať a venovať sa informačnej stratégii zariadenia, aktualizovať vypracované dokumenty.</p>
	Pokračovať vo vzdelávaní zamestnancov ZSS v ZpKSK	<p>Za účelom zvýšenia kvality poskytovaných sociálnych služieb bolo v roku 2017 v zariadeniach vyškolených viac ako 185 zamestnancov, témy školení a seminárov: bazálna stimulácia, snoezelen, práca s agresívnym klientom, individuálne plánovanie, manažér kvality, validácia, demencia, telesné a netelesné obmedzovanie, kľúčový zamestnanec a ošetrovateľská starostlivosť. Osobitná pozornosť bola v rámci vzdelávania venovaná kurzom manažéra kvality. Tohto kurzu sa zúčastnilo 14 zamestnancov. Cieľom kurzu bolo získať informácie o riadení kvality sociálnych služieb prostredníctvom procesného riadenia.</p>
	Pokračovať v supervízií podľa vypracovaného plánu	<p>Supervízia bola realizovaná na základe spracovaného plánu v každom zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. V každom zariadení sa uskutočnilo min. jedno supervízne stretnutie. Supervízie sa zúčastnilo 70 zamestnancov. Z dôvodu, že v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti pracuje viac ako 1000 zamestnancov, bude potrebné v ďalšom období hľadať finančné zdroje na zvýšenie rozsahu poskytovanej supervízie v zariadeniach pre čo najvyšší počet zamestnancov.</p>

	Využívať plán rizík ako súčasť individuálneho plánu	Plány rizík ako súčasť individuálneho plánu, resp. ošetrovateľského procesu boli vypracované vo všetkých 13 zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Ich spracovanie uľahčilo aj 6 vzdelávacích seminárov pre 24 zamestnancov, ktoré zorganizovala zariadenie Lidwina. Spracované plány rizík napomáhajú pri identifikácii možných problémových situácií (napr. možné úteky klientov), zmena spracovania individuálnych plánov umožňuje pružne reagovať na potreby klienta, kľúčový pracovník umožňuje lepšiu koordináciu aktivít zameraných na plnenie stanoveného cieľa, vzájomnú spoluprácu dotknutých zamestnancov,... Súčasťou individuálnych plánov u klientov, ktorí nevedia verbálne zadefinovať svoje potreby a priania, sú tzv. piktogramy.
	Informovať o potrebe dôležitosti kľúčového pracovníka/zaviesť nový model fungovania	K zmene prístupu prispelo vzdelávanie zamestnancov o potrebe individuálneho plánovania sociálnej služby, individuálnom prístupe ku klientovi, o určení kľúčového zamestnanca, o dodržiavaní ľudských práv, prijatie etických kódexov v zariadeniach,... Realizácia týchto zmien je dlhodobý proces spojený so zmenou myslenia, postojov zamestnancov a klientov.
	Zorganizovať 6. ročník konferencie KSK na tému ošetrovateľská starostlivosť v ZSS	6. ročník konferencie: Ošetrovateľská starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb bola témou šiesteho ročníka konferencie, ktorú pripravil OSVaZ Úradu KSK v spolupráci so zariadením Arcus Košice. Konferencia sa konala 13. septembra 2017 v Košiciach. Cieľom konferencie bolo priblížiť potrebu a legislatívnu úpravu ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb. Zariadenie ARCUS na Skladnej ulici v Košiciach ako prvé zariadenie sociálnych služieb v Slovenskej republike poskytovalo ošetrovateľskú starostlivosť v zariadení na základe zmluvy so zdravotnou poisťovňou. Medzi hlavné priority ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb patrí poskytovanie kvalifikovanej zdravotnej starostlivosti, zjednotenie dokumentácie, elektronizácia ošetrovateľského procesu, podpora dlhodobej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb. Cieľom ošetrovateľskej starostlivosti poskytovanej v zariadeniach sociálnych služieb je zvyšovanie kvality života v jeho jednotlivých etapách.
	Participovať na zvyšovaní kvality poskytovaných služieb v SR	Vedúca Odboru sociálnych vecí a zdravotníctva Úradu KSK bola členkou pracovnej skupiny pri MPSVaR, ktorá pripravovala novelu zákona o sociálnych službách (ako zástupca SK 8 za sociálnu oblasť). Výsledkom činnosti pracovnej skupiny bol návrh novely, ku ktorému KSK za celú SK8 predložil viac ako 50 pripomienok alebo

		pozmeňujúcich návrhov, ako napr.: pripomienky k posudkovej činnosti VÚC, k povinnosti klientov odoberať stravu pri poskytovaní soc. služby, poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení soc. služieb, rozšírenie okruhu osôb, ktorým nie je možné poskytovať soc. služby a u ktorých sa nemá vykonávať posudková činnosť, úprava kvalifikačných predpokladov osôb zodpovedných za poskytovanie soc. služby (pri registrácii soc. služby), pripomienkovanie kompetencií registračného úradu – VÚC – pri posudzovaní bezbariérovosti priestorov, doplnenie dôvodov výmazu z registra poskytovateľov, upraviť normatív počtu zamestnancov v prílohe č. 1 pre rehabilitačné stredisko a útulok, ďalej boli predložené návrhy k zmene financovania soc. služieb, k zmene posudzovania odkázanosti občana na službu (konkrétne prílohy č. 3 zákona) a pod.
	Dobrovoľníctvo v sociálnych službách	
Regionálna priorita č. 1	Zvýšiť zapojenie obyvateľov Košického kraja do dobrovoľníckych aktivít v oblasti sociálnych služieb	
Hlavný cieľ č. 1	Vytvoriť dobrovoľnícke programy v zariadeniach sociálnych služieb	
Hlavný cieľ č. 2	Zvýšiť úroveň poznatkov o prínosoch dobrovoľníctva pre organizáciu a o manažmente dobrovoľníctva	
Odôvodnenie priority	Dobrovoľníctvo je nástroj zvýšenia kvality sociálnych služieb a sociálnej súdržnosti v spoločnosti. Formálne dobrovoľníctvo (pre organizácie) vyžaduje profesionálny manažment dobrovoľníckych programov a ich medializáciu – len tak je možné zvýšiť zapojenie obyvateľov. Regionálna priorita je v súlade so Stratégiou podpory rozvoja dobrovoľníctva v Košickom kraji, pripravenou v roku 2015.	
Aktivita	Realizovať aktivity v oblasti dobrovoľníctva prostredníctvom Dobrovoľníckeho centra košického kraja, ktorého členom je Košický samosprávny kraj, podľa plánu aktivít na r. 2017	Napriek snahe rozvíjať dobrovoľníctvo v každom zariadení, v roku 2017 sa nepodarilo zorganizovať dobrovoľnícke aktivity vo všetkých zariadeniach. Dôvodom môžu byť cieľové skupiny, u ktorých nie je vhodné realizovať dobrovoľnícke aktivity. Päť zariadení sa zapojilo do aktivít v rámci týždňa dobrovoľníctva (Anima Michalovce, Arcus Košice, Via Lux Košice – Barca, Harmónia Strážske, Domko Košice). Do zariadenia Domko Košice boli prostredníctvom dobrovoľníckeho centra zaradení 4 dobrovoľníci.

	Vo všetkých ZSS v ZpKSK a u neverejných poskytovateľov začať spoluprácu s Dobrovoľníckym centrom KSK	Všetky zariadenia sociálnej služby v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa nachádzajú v databáze a využívajú spracované softvérové služby centra. Vytvorená databáza umožňuje všetkým dobrovoľníkom vybrať si organizáciu, v ktorej môžu vykonávať dobrovoľnícke aktivity, obsahuje popis aktivít, do ktorých sa môžu zapojiť. Počas r. 2017 pomáhala dobrovoľnícke centrum zariadeniam upraviť dobrovoľnícke zmluvy, zorganizovať koordinačné stretnutia za účelom rozvoja dobrovoľníctva v jednotlivých zariadeniach. Uloženie do databázy v informačnom systéme Dobrovoľníckeho centra košického kraja.
Oblasť B1	Sociálnoprávna ochrana a sociálna kuratela detí a mládeže	
Regionálna priorita č. 1	Zvýšiť úroveň sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately detí a mládeže.	
Hlavný cieľ č. 1	Skvalitniť vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v prirodzenom rodinnom prostredí a predchádzanie umiestňovania detí do inštitúcií.	
Hlavný cieľ č. 2	Zvýšiť záujem a znalosti o Dohovore o právach dieťaťa a jeho opčných protokoloch.	
Odôvodnenie priority:	Národný akčný plán pre deti na roky 2013-2017 stanovuje oba hlavné ciele ako strategické ciele, na realizácii ktorých sa majú podieľať aj regionálne samosprávy.	
<i>Aktivita</i>	Zabezpečiť výkon opatrení SPO v krízových strediskách v ZpKSK o výkon opatrení u profesionálnych rodičov	Výkon opatrení u profesionálnych rodičov bol zavedený v zariadení ANIMA – DSS v rozsahu 2 profesionálni rodičia a 5 detí. Pre výkon opatrení v profesionálnych rodinách boli vypracované procesné štandardy.
	Participovať na novele zákona o sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele	Návrh zákona bol prerokovaný zo zástupcami Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny na spoločnom pracovnom stretnutí SK8. Návrh novely bol akceptovaný zástupcami všetkých VÚC. Jednou zo zmien je zánik krízových stredísk a vytvorenie Centier pre rodinu a deti s cieľom znížiť negatívne dopady dieťaťa, u ktorého bola nariadená ústavná výchova, na zmeny prostredia, personálu a pod. (pobyt dieťaťa v krízovom stredisku bol dočasný, po ukončení pobytu v krízovom stredisku mohlo byť dieťa vrátené do pôvodnej rodiny, alebo umiestené v detskom domove).
	Zvýšiť úroveň vykonávaných opatrení SPO v jednotlivých zariadeniach	Počas r. 2017 sa uskutočnili dve pracovné stretnutia krízových stredísk v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK a 1 kontrola výkonu opatrení sociálnoprávnej

		<p>ochrany a sociálnej kurately v resocializačnom stredisku. Pracovné stretnutia boli zamerané na riešenie problémov súvisiacich s prevádzkou krízových stredísk (prijímanie detí, zabezpečovanie predškolskej výchovy detí - problematické prijímanie detí do MŠ v priebehu roka, zabezpečovanie povinnej školskej dochádzky, ...). Kontrola bola zameraná na individuálne resocializačné plány v súlade s § 63 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a stanovení úhrady za pobyt v resocializačnom stredisku.</p>
	<p>Realizovať ďalšie opatrenia SPO v súlade so zákonom o sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele</p>	<p>V roku 2017 bol občianskym združením Cassovia Academica realizovaný projekt s názvom „Moja rodina“. Hlavným cieľom projektu bolo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preventívne, náučné a výchovné pôsobenie na zmenu alebo zmiernenie nesprávnych životných postojov k povinnostiam rodičov, - účasť na aktivitách a tréningoch zameraných na podporu plnenie rodičovských práva povinností a na podporu plnenia funkcií rodiny, - účasť na aktivitách zameraných na utváranie a upevňovanie sociálnych vzťahov, chápanie roly matky a manželky v nepriaznivom sociálnom prostredí a s tým súvisiaca potreba rozvoja sociálnych zručností pri riešení nepriaznivých sociálnych situácií. <p>Celkový počet účastníkov na jednotlivých kurzoch bol spolu 20. Kurzy sa týkali najmä hospodárenia s finančnými prostriedkami, starostlivosti o dieťa a poskytovania informácií z právneho minima.</p>